

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: ОСОБЛИВОСТІ ГАРАНТУВАННЯ

*Агеєнко Ю. С., здобувач вищої освіти групи Б 4/1
Миколаївський національний аграрний університет*

Розглянуто поняття і принципи продовольчої безпеки держави, умови її гарантування та визначено перспективи подальшого розвитку. Обумовлено зв'язок із національними інтересами держави, соціальними гарантіями.

***Ключові слова:** продовольча безпека, сільськогосподарська продукція, споживання, виробництво, продовольчий ринок.*

Серед найактуальніших питань розвитку доцільно акцентувати увагу на гарантуванні продовольчої безпеки, адже вона є однією із ключових складових національної безпеки держави [1].

Продовольча безпека є невід'ємною складовою національної безпеки, а тому її варто розцінювати як внутрішню складову незалежності держави й важливий чинник, оскільки продовольче забезпечення населення на рівні визначених норм споживання є свідченням стійкості розвитку держави [2].

Визначено, що до принципів гарантування продовольчої безпеки відносять: стабільність законодавчої бази, що регулює економічні процеси в аграрній сфері; динамічність розвитку сільськогосподарського виробництва; інноваційність усіх галузей аграрної сфери; керованість економічними процесами; рівномірність розвитку регіонів, територій, галузей, комплексів [3].

Відповідно до норм ФАО продовольча безпека держави забезпечується у тому випадку, якщо у ній виробляється близько 80% продовольства, яке споживається, і вважається досягнутою, якщо окрім виробництва необхідної кількості продовольства, здійснюється його додатковий випуск у обсязі страхового запасу (у межах 17%). При цьому виокремлюють низку критеріїв продовольчої безпеки: ступінь задоволення фізіологічних потреб людини у компонентах певного енергетичного наповнення харчового раціону, його

відповідність вимогам щодо припустимого вмісту у харчових продуктах шкідливих для здоров'я речовин; рівень фізичної та економічної доступності продовольства для усіх категорій населення; стабільність витрат домогосподарств; ступінь незалежності продовольчого ресурсного забезпечення та аграрного сектора від імпорتنих поставок; рівень і темпи розвитку аграрних галузей; розміри оперативних і стратегічних запасів продовольства [4].

Отже, з метою забезпечення продовольчої безпеки варто враховувати співвідношення між продукцією власного й імпортного виробництва, розвитком інфраструктури й економічними показниками функціонування заготівельних, торгівельних і переробних підприємств, формуванням доступних роздрібних цін на продукти харчування. Забезпечення продовольчої безпеки залежить від ефективного господарювання усієї аграрної сфери, яку можна вважати гарантом стабільності, національної безпеки держави, її регіонів.

Обумовлено, що основні умови гарантування продовольчої безпеки полягають у 5-х напрямках, а саме [5]: наукові (моніторинг, наукове прогнозування та планування); економічні (доступність цін на продукти харчування, акумулювання фінансових резервів з метою розвитку виробництва, стратегічних запасів на випадок надзвичайних ситуацій); технологічні (наявність використання інноваційних технологій); біологічні (використання нових високопродуктивних сортів рослин, гібридів і видів тварин); екологічні (розвиток органічного сільського господарства та використання ресурсозберігаючих технологій).

Пріоритетними напрямками розвитку аграрної сфери, у контексті гарантування продовольчої безпеки, мають бути: забезпечення ефективності та конкурентоспроможності аграрного виробництва (логістика, автоматизація виробництв, приведення технологічних процесів у відповідність до міжнародних ветеринарних та фітосанітарних стандартів, залучення інвестицій, застосування ресурсощадних технологій, біотехнологій, меліорації), сприяння ефективному функціонуванню внутрішнього ринку аграрної продукції та забезпечення

цінового регулювання, здійснення моніторингу та прогнозування ринку сільськогосподарської продукції; цільове спрямування коштів від продажу аграрної продукції на розвиток аграрної сфери; активізація інвестиційної діяльності; реформування земельних відносин з метою ефективного використання природного потенціалу держави, окремих її регіонів (природно районувані особливості). Саме тому актуальність гарантування продовольчої безпеки є пріоритетними завданнями державної політики. Державна політика повинна бути зорієнтована на підтримання соціальної стійкості суспільства, гарантування національних інтересів [6]. Суспільне врегулювання, системність заходів, контроль за їхнім виконанням спонукатиме до гарантуванню національної безпеки у сфері продовольчого забезпечення.

Література:

1. Дем'яненко С., Свідерська І. До питання про стратегію розвитку аграрної політики України. Економіка України. 2004. № 8. С. 72-73.
2. Варченко О. До питання поєднання державного і ринкового регулювання продовольчої безпеки. Економіка України. 2004. №7. С. 55-58.
3. Надвиничний С. А. Вплив глобальних викликів на розвиток аграрної сфери України. Регіональні аспекти розвитку і розміщення продуктивних сил України : зб. наук. праць. 2014. №19. С. 69-70.
4. Підвисоцький В., Ткачук Р. Формування та впровадження програм підвищення конкурентоспроможності територій : метод. матер. Київ : Леста, 2010. С. 41-42.
5. Мунтіян В. І. Економічна безпека України. Київ : КВЦ, 1999. 992 с.
6. Економічна безпека: глобалізація, геоэкономика, адаптація і розвиток: навчальний посібник. О.М. Вишневська, Н.В. Бобровська. Миколаїв. 2017. 174с.

Annotation

The concepts and principles of food security of the state, the conditions of its guarantee and the prospects for further development are considered. The connection with the national interests of the state and social guarantees is conditioned.

Key words: *food security, agricultural products, consumption, production, food market.*

**Науковий керівник – Вишневська О.М.,
д-р екон. наук, професор, декан обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**